
KRÓNIKA

A KISEBBSÉGEK HELYZETÉNEK TUDOMÁNYOS FELMÉRÉSE – Az újvidéki Matica srpskában megalakult az ún. Temesvári Bizottság, amelynek a feladata, hogy tanulmányozza a romániában élő szerb kisebbségek helyzetét, történelmüket és kulturális hagyományukat. Külön figyelmet fordítanak a templomokban és kolostorokban megtalálható egyházi jellegű műalkotások vizsgálatára, demográfiai, szociológiai, településtörténeti felmérések végzésére. A romániai szerb községek számos új adatot szolgáltatnak a dialektológiával, és népköltéssel foglalkozók számára is. A Matica Temesvári Bizottságába Romániában élő tudósokat is felvesznek, akik az ott élő szerb kisebbség helyzetének és kultúrájának feltáráásával foglalkoznak. A bizottság leszögezte, hogy kizárólag tudományos jellegű munkát végeznek a kérdéskörrel kapcsolatban. Hamarosan kiadják a *Temesvári közlöny* első számát, s azt tervezik, hogy a közeljövőben nyolc tudományos munkát jelentetnek meg ebből a témakörből.

A jugoszláv tudományos és művészeti akadémiák kisebbségekkel és nemzetiségekkel foglalkozó akadémiaközi bizottságának tagjai májusban Magyarországon jártak, hogy tanulmányozzák az ott élő horvát, szlovén és szerb nemzeti kisebbség helyzetét. Ennek a tanulmányútnak a tapasztalatait nemrégiben összegezték, és határozatot hoztak arról, hogy a kutatásnak az eredményeit könyv formájában megjelentetik. A kötet bevezető tanulmányt tartalmazna, a bizottsági tagok értekezéseit, valamint illusztrációkat, földrajzi regisztereket, az idevágó tudományos irodalom jegyzékét, a Magyarországon élő kisebbségek intézményei-

nek jegyzékét stb. Az Olaszországban és Ausztriában élő kisebbségek helyzetét is tanulmányozta az akadémiaközi bizottság, s ennek a munkának az eredményeit is hamarosan megjelentetik.

A KNJIŽEVNOST DANILO KIŠ-SZÁMA – A Belgrádban megjelenő *Književnost* című folyóirat idei február–márciusi számát teljes egészében Danilo Kiš munkásságának szentelte. A folyóirat megjelentette a Danilo Kiš alkotóművészetéről szervezett kerekasztal-beszélgetés anyagát, amelyen tizenkilenc író és irodalomtörténész vett részt. A *Književnost* közli Danilo Kiš két eddig nálunk meg nem jelent novelláját (*The Magical Place: Američka priča*) és a *Variációk közép-európai témákra* című esszéjét, valamint két Kišsel készült interjút is közread.

VOJISLAV DESPOTOV A VAJDASÁGI ÍRÓEGYESÜLET ÚJ ELNÖKE – A Vajdasági Íróegyesület elnöksége – mivel Tolnai Ottó mandátuma lejárt Vojislav Despotov személyében választotta meg az egyesület új elnökét.

Odaitélték az íróegyesület díjait is. A legjobb tavaly megjelent kötetért járó elismerést Ioan Flora verseskötete kapta, az életműdíjat Dragiša Živković egyetemi tanár, a fordítói díjat pedig Zoran Stojanović érdemelte ki.

ÚJRA KIOSZTJÁK A LEGOLVASOTTABB KÖNYVÉRT JÁRÓ DÍJAT – A Szerb Nemzeti Könyvtár alapította díjat, amelyet évente a Szerbia területén levő könyvtárak jelentései alapján ítéltek oda azoknak a könyveknek, amelyeknek a legtöbb olvasójuk volt, négy évvel ezelőtt osztották ki utoljára. A díj azért

szűnt meg, mert a szabályzat értelmében a Szerbia területén levő könyvtárak legalább a felének el kell juttatnia javaslatát az összegező bizottságnak, s 1987-ben a 184 könyvtár közül mindössze 58 tett eleget a felhívásnak, s ennek – a *Politika* napilap tudósítója szerint – az volt az oka, hogy 1986-ban a két legolvasottabb könyv Dobrica Čosić *Vreme smrti* (A halál ideje) és Vuk Drašković *Nož* (Kés) című kötete volt, s az akkori politikai körök nyomására ezt az adatot nem lehetett nyilvánosságra hozni. A Szerb Nemzeti Könyvtár és a Szerb Íróegyesület indítványára az idén felújítják a legolvasottabb könyvért járó díjat, s valószínűleg utólag is odaítélik azokra az évekre, amikor az elismerés kiosztására nem nyílt lehetőség.

MEGJELENT A JUGOSZLÁV ENCIKLOPÉDIA MÁSODIK KÖTETE – Megjelent a Jugoszláv Enciklopédia magyar nyelvű kiadásának második kötete. A február végén Szabadkán megtartott könyvbemutatón – amelyen Jakov Sirotković, a Jugoszláv Tudományos és Művészeti Akadémia elnöke, a Jugoszláv Enciklopédia szerkesztője, Vladimir Pezo, a Miroslav Krleža Lexikográfiai Intézet igazgatója, Tomislav Ketig, az enciklopédia vajdasági szerkesztője és Bányai János egyetemi tanár méltatta a kiadványt – azt is bejelentették, hogy az anyagi gondok ellenére tovább folytatják a sorozat megjelentetését, élvezteék a harmadik kötet munkálatait, és a negyedik is sajtó alatt van.

TOLNAI-BLOKK A PÉCSI JELENKORBAN – A Péccset megjelenő *Jelenkor* irodalmi és művészeti folyóirat ez évi januári száma közli Tolnai Ottó Hullalás című válogatását a szerző Wilhelm-dalok című ciklusából, majd pedig Tolnai vallomás-monológja olvasható, Rózsaszín flastrom címmel, amely az azonos című, „vajdasági írőkkel készített interjúkat” tartalmazó kötetben fog megjelenni. Ugyancsak Tolnaival foglalkozik Utasi Csilla tanulmánya a szerző Wilhelm-dalairól, a nemlétező címmel, valamint Mák Ferenc írása, az „Udvari bolond sem leszszel már”, amely az „elveszett otthon verseiről” szól.

SZÍNHÁZI HÍREK – Az Újvidéki Színház együttese február 15-én és 16-án Zágrábban és Eszéken lépett fel Molnár Ferenc *Játék a kastélyban* című művének előadásával. A vendég-szereplésről írt a *Vjesnik* kritikusa, Marija Grginčević, aki szerint az újvidéki társulat ismét felhívta a színházak és a közönség figyelmét olyan vérbeli színpadi szerzőre, vígjátékíróra, mint amilyen Molnár Ferenc, az opuson

belül erre a játszható, élvezetes darabra, amit sohasem játszottak a horvát fővárosban. Külön dicséret a kritikus a női főszerepet alakító F. Váradny Hajnalkát, aki játékaival felidézte a primadonnák korát és értékét. Név szerint említi még Fejes Györgyöt, Faragó Árpádot, Ferenczi Jenőt, Balázs Piri Zoltánt, László Sándort és Páthy Mátyást. – A sarajevói Kamaraszínházban került sor Végel László *Médeia tükré* című drámájának ősbemutatójára. Az *Új Szimposion* 1989. évi 11–12-es számában megjelent drámát Mira Erceg rendezte. A két szerepet Vesna Mašić és Nataša Ivančević alakítja. – Goethe *Faustját* mutatták be a maribori Szlovén Nemzeti Színházban Tomaz Pandur rendezésében. Dalibor Foretić szerint, aki két teljes oldalon méltatja a *Danasban* az előadást, a maribori *Faust* Goethe művének első háború utáni megjelenítése jugoszláv színpadon. Kritikája végén Foretić megjegyzi, hogy az előadás értékét, erejét szépen bizonyítja a telt ház lankadaltan figyelme, öt órán át tartó érdeklődése. A címszerepet Janez Škof alakítja, Margit – Ksenija Mišić, Mefisztó – Brane Šturbej, Wagner – Peter Trnovšek. – Ebben az évben két jelentős Shakespeare-bemutató is volt már a jugoszláv színházi életben. Előbb Ljubisa Gorgievskij rendezésében a bitolai Népszínházban került színre *Hamlet* Vladimir Televszkivel a főszerepben, majd pedig a zágrábi Horvát Nemzeti Színház mutatta be a *Troilus és Cresidát*, Ivica Kunčević rendezésében és Sven Medveščekkel meg Alma Pricával a főszerepben. – Két jugoszláv ősbemutatót is tartottak az év első heteiben. Zenicán Vladimir Milcsin rendezésében kapott színpadot Siniša Kovačević áltörténeti drámája a *Szent Sava* (Sveti Sava), amelyben a szerző nem a szerb történelem jelentős alakjának eddig ismert életrajza szerint formálja művét, nem a szentet, s nem csak az államférfit látatja, hanem az embert is, aki nincs híján az apró örömöknél, a tévedéseknél, a gyarló emberi hibáknak. A főszerepet a belgrádi Zarko Laušević alakítja. Zágrábban Paolo Magelli rendezésében került közönség elé Slobodan Šnajder legújabb műve, a *Bauhaus* amely az 1968-as nemzedékről szól, s azért viseli ezt a címet, mert a 68-asok szándéka, elképzelése a szerző szerint rokonítható Walter Gropius jövőt álmódó tervével, a Bauhauszal.

A KIADÓI TANÁCS ÜLÉSÉRŐL – Február 23-án ülést tartott a Forum Könyvkiadó Kiadói Tanácsa, amelyen elfogadták a főszerkesztői beszámolót az 1989. évi munkáról, véglegesítették az 1990. évi kiadói tervet, tájékoztatást hallgattak meg a Forum átszervezéséről, az érdekközösségek helyébe lépő művelődési

alap létrehozásáról és a művelődési intézmények pénzeléséről szóló törvényjavaslatról. A tanács tagjai egyetértettek abban, hogy a tavalyi könyvprodukciónak esztétikai szempontból átlagos volt ugyan, ám mégis lényegesen jobb, mint amennyire a kritika felfigyelt rá, méltányolta a kiadó erőfeszítéseit, hogy lényegesen több könyvet jelentetett meg, mint amennyire társadalmi támogatást kapott, nem csökkentette

produkcióját, és ilyen szempontból ismét rendkívüli évet zárt, ám arra is felhívta a figyelmet, hogy az általános gazdasági válságnak a jövőben minden bizonnyal a kiadóban is sokkal nagyobb következményei lesznek.

A Kiadói Tanács Gerold László, Gion Nándor, Juhász Erzsébet, Jung Károly és Vajda Gábor személyében kinevezte az 1989. évi Híd-díj bírálóbizottságát.